

چاپ هفتم

سیری در

رساله حقوق امام سجاد علیه السلام

جلد سوم

سلسله گفتارهای

حضرت آیت الله میر سید محمد یثربی (دامت برکاته)

یثربی کاشانی، محمد، ۱۳۳۳ -

رساله حقوق. فارسی. شرح

سیری در رساله حقوق امام سجاد (ع) / سلسله گفتارهای حضرت آیت الله یثربی / تنظیم قاسم

نصیرزاده. قم: اکرام ۱۳۹۰.

۳ ج. شابک دوره: 978-600-6266-03-9

فهرستویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

چاپ قبلی: انصاریان، مؤسسه علامه مجدّد وحید بهبهانی (ع)، ۱۳۸۷. ج. ۱ تا ۳: چاپ هشتم.

علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸ - ۹۴ ق.

رساله حقوق - نقد و تفسیر. رساله حقوق. شرح. احادیث اخلاقی. اخلاق اجتماعی - احادیث.

۲۹۷/۶۵

BP۲۴۸/ع ۵۰۴۲۲۸

۱۳۹۷

۸۴۱۷۱۲۲

سیری در رساله حقوق امام سجاد (ع) / جلد سوم

سلسله گفتارهای حضرت آیت الله یثربی دامت برکاته

اکرام

ناشر:

دوره ۳۰۰۰

شمارگان:

دوم / بهار ۱۳۹۸

نوبت چاپ:

نگین

چاپ:

ISBN: 978-600-6266-03-9

شابک (جلد ۳):

ISBN: 978-600-6266-04-6

شابک (دوره ۳ جلدی):

* کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ می‌باشد *

مراکز پخش:

فروشگاه: قم، خ. صفاییه، کوی ۲۴ (ممتاز)، پ ۶۵

تلفن: ۰۲۵۳۷۷۳۷۱۰۲ - ۰۲۵۳۷۷۳۱۲۶۳

دفتر مرکزی: قم، خ. معلّم، معلّم ۱۰، فرعی اول، پ ۲۱

تلفن: ۰۲۵۳۷۷۳۷۷۹۲ - ۰۲۵۳۷۷۳۷۷۹۲ - همراه: ۰۹۱۲۱۵۱۹۹۲۹

صندوق پستی: ۱۱۴۹ - ۳۷۱۳۵

www.yasrebi.ir * info@yasrebi.ir

بِسْمِ
اللَّهِ
الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

۱۲۲ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ صَلِّ عَلَى النَّبِيِّ وَعَلَى
وَعَلَى الْبَارِئِينَ فِي السَّاعَةِ وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ وَلِيَا
وَحَافِظًا وَأَمَّا هَذَا فَهُوَ الَّذِي لَا يُدْرِكُهُ الْبَصَرُ
خَيْرٌ تَسْكِينُ رُضْنِكَ لَوْ عَايَنَتْهُ فَيُهَا طَوِيلُ

« فهرست مطالب »

۵	۳۰- حق امام جماعت
۶	پاداش و فضیلت نماز جماعت
۹	پیامدهای سوء ترک نماز جماعت
۱۱	آیات قرآن و حضور در نماز جماعت
۱۲	ثمره و دستاوردهای برپایی نماز جماعت
۱۶	فواید نماز جماعت از دیدگاه روایات
۱۶	۱- حضور در جماعت
۱۷	۲- رعایت حال دیگران
۱۸	۳- نظم و ترتیب
۱۸	۴- وقت شناسی
۱۸	۵- ترویج روح برابری و مساوات
۲۰	۶- درک ضرورت وجود رهبر
۲۱	ویژگی های رهبر و پیشوا

۲۵	۳۱- حق همنشین
۲۶	علت ارسال رُسل و انبیا
۲۹	علت موفقیت ادیان الهی
۳۱	نمونه‌هایی از حسن خلق
۳۲	کرامت‌های اخلاقی
۳۴	عدم تأثیر علم بدون عمل
۳۷	التزام عملی به کرامت‌های اخلاقی
۳۷	۱- اعتقاد به مبدء و معاد
۳۸	۲- توجه به کرامت و عزت نفس
۴۲	روش‌های اخلاقی در برابر دیگران
۴۲	۱- نرم‌خویی و برخورد نیکو
۴۸	۲- انصاف در گفتار
۵۲	۳- نگاه کردن به همنشین
۵۲	۴- قابل درک و مفهوم بودن سخن
۵۴	۵- با تمایل همنشین از او جدا شدن
۵۶	۶- فراموش نمودن اشتباهات و لغزش‌ها
۶۰	۷- حفظ نمودن ارزش‌ها و خوبی‌ها
۶۱	۸- سخن نیک و نیکو سخن گفتن
۶۳	۳۲- حق همسایه
۶۴	رعایت حقوق همسایه
۶۶	رعایت حقوق همسایه از نظر قرآن
۶۸	نیکی و احسان در حق همسایه
۶۹	محدوده همسایه از نظر اسلام

۷۱	حقوق همسایه
۷۲	۱- حفظ همسایه در غیاب او
۷۳	۲- بزرگداشت همسایه در حضورش
۷۳	۳- یاری و کمک به همسایه در حضور و غیاب
۷۴	۴- مخفی نگه داشتن بدی‌ها و عیب‌ها
۷۵	عیب جویی از دیگران و همسایه
۷۹	پیامدهای افشای عیوب دیگران
۸۵	پرهیز از افشای عیوب و گناهان دیگران
۸۸	۵- عدم استراق سمع
۹۰	۶- یاری و کمک هنگام گرفتاری‌ها
۹۴	۷- حسادت نکردن بر نعمت و دارایی همسایه
۱۰۰	حسدورزی از دیدگاه قرآن
۱۰۵	روش درمان حسد
۱۰۷	۸- بخشش و نادیده گرفتن خطاهای همسایه
۱۰۷	۹- حلم و بردباری نسبت به همسایه
۱۱۰	۱۰- نرم خویی و پرهیز از بدگویی
۱۱۱	راه‌های مقابله با خشم و عصبانیت
۱۱۸	ره‌آورد حلم و بردباری
۱۱۹	۱۱- دفع بدگویان و دشنام دهندگان همسایه
۱۲۱	۱۲- آگاه نمودن همسایه به خیانت دیگران
۱۲۵	۳۳- حق دوست
۱۲۶	ضرورت انتخاب دوست
۱۲۹	داشتن تناسب روحی با دوست

- ۱۳۳ اهمیت دقت در انتخاب دوست
- ۱۳۴ الف - خطر تأثیر پذیری
- ۱۳۶ ب - متّصف شدن به صفات دوست
- ۱۴۱ پنج گروهی که از دوستی با آنان نهی شده است
- ۱۴۸ حدود و قواعد دوستی
- ۱۵۵ حقوق دوست
- ۱۵۵ ۱ - احسان و فضل
- ۱۵۵ ۲ - انصاف و اکرام
- ۱۵۶ ۳ - سبقت گرفتن در نیکی
- ۱۵۷ ۴ - ناصح و خیرخواه بودن
- ۱۶۰ ۵ - یاری کردن در عبادت خدا
- ۱۶۲ کمال انسانیت و ایثار
- ۱۶۵ شیعه واقعی از دیدگاه اسلام
- ۱۶۹ ۳۴ - حق شریک
- ۱۷۰ هدف از مشارکت
- ۱۷۱ حقوق شرکا بر یکدیگر
- ۱۷۴ آثار خیانت در امانت
- ۱۷۸ ثمرات امانتداری
- ۱۸۱ ۳۵ - حق ثروت
- ۱۸۲ خلقت و آفرینش از منظر قرآن
- ۱۸۴ ثروت و فرزند؛ زینت زندگی
- ۱۸۷ سفارش به اظهار و بیان نعمت
- ۱۹۲ سفارش به وسعت منزل

استفاده و بهره‌وری از دنیا.....	۱۹۵
پرهیز از وابستگی به دنیا.....	۱۹۸
مال و ثروت از دیدگاه اسلام.....	۲۰۳
مفسد به دست آوردن مال و ثروت حرام.....	۲۰۶
موارد مصرف مال و ثروت.....	۲۱۰
اتفاق؛ بهترین مسیر صرف مال.....	۲۱۵
نحوه انتفاع از مال بعد از مرگ.....	۲۱۹
مجاهده با نفس در مقابل تمایلات.....	۲۲۴
۳۶- حق بستانکار.....	۲۲۹
حقوق بستانکاران نسبت به افراد.....	۲۳۰
۱- وام دادن.....	۲۳۰
۲- پرهیز از وام خواستن.....	۲۳۳
۳- ادای دین به هنگام قدرت و توانایی.....	۲۳۹
۴- حسن برخورد به هنگام ناتوانی.....	۲۴۲
توصیه به بدهکاران.....	۲۴۳
۱- قصد پرداخت دین را داشته باشد.....	۲۴۳
۲- با معسر بودن، دین از گردن او ساقط نمی‌شود.....	۲۴۳
۳- هنگام توانایی دین خود را ادا کند.....	۲۴۴
۴- معسر مالی باید دارای اخلاق حسنه باشد.....	۲۴۴
چگونگی درخواست بدهی توسط بستانکار.....	۲۴۴
ملاطفت و خوشرفتاری با بستانکار.....	۲۴۷
نشانه‌های انسان لئیم و پست.....	۲۵۰
پرهیز از شیوه‌های ناپسند.....	۲۵۲

۲۵۷	۳۷- حق معاشر
۲۵۸	موارد نهی شده در معاشرت
۲۵۹	نشانه‌های نفاق از دیدگاه اسلام
۲۶۳	نمونه‌های تاریخی از نفاق
۲۶۵	عش، نشانه پستی و دنائت
۲۶۷	برهیز از خلعه و نرنگ در معاشرت
۲۷۱	کارشکنی نکردن در معاشرت
۲۷۲	عدم خیانت در معاشرت
۲۷۵	۳۸ و ۳۹- حق طرفین دوا
۲۷۷	قضا در اسلام
۲۷۸	الف - صلاحیت و شایستگی قاضی
۲۷۹	ب - روش استنتاج احکام
۲۸۰	شرایط قاضی
۲۸۰	۱- بلوغ
۲۸۱	۲- عقل
۲۸۱	۳- اسلام
۲۸۲	۴- ایمان
۲۸۲	۵- عدالت
۲۸۵	۶- حلال زاده
۲۸۶	۷- مرد بودن
۲۸۷	۸- علم
۲۸۸	۹- اجتهاد
۲۸۹	حقوق کسی که ادعای باطلی کرده است

۱- انصاف در گفتار و عمل	۲۹۰
۲- پرهیز از ظلم	۲۹۱
۳- رفق و مدارا با مدعی	۲۹۳
۴- پرهیز از منازعه و دعوا	۲۹۴
۵- یادآوری دین و اعتقاد او	۲۹۵
۶- یادآوری نام و یاد خدا	۲۹۷
۷- پرهیز از زیاده‌گویی و بدگویی	۲۹۸
۸- با بدزبانی آلوده به گناه مدعی نشدن	۲۹۹
۹- گفتار نیک و شایسته	۳۰۰
حقوق کسی که ادعای حق کرده است	۳۰۰
۱- بیان سخن نیکو	۳۰۰
۲- پرهیز از تندى و خسونت	۳۰۱
۳- عدم بیان ادعای باطل	۳۰۲
پرهیز از مشاجره و آثار آن	۳۰۳
اصلاح در جامعه اسلامی	۳۰۵
اهمیت اصلاح اجتماعی، در روایات	۳۰۷
۴۰- حق مستشیر	۳۱۱
مشورت؛ از منظر آیات و روایات	۳۱۲
آثار و فواید مشاوره	۳۱۵
تفاسیر مختلف از امر مشورت	۳۲۱
۴۱- حق مشاور	۳۲۷
پرهیز از سوءظن در مشاوره	۳۲۸
تعریف ظن و گمان	۳۲۸

۳۳۱	 سوءظن و پیامدهای آن
۳۳۱	۱- بدبینی و سوء نیت
۳۳۲	۲- اضطراب روانی
۳۳۳	۳- ترس و ناتوانی
۳۳۵	۴- حرص و آز
۳۳۷	۵- بخل
۳۴۰	پیامدهای اجتماعی سوءظن
۳۴۶	عوامل پیدایش سوءظن
۳۵۸	افرادی که از مشاوره با آنها پرهیز شده است
۳۵۸	۱- دروغگو
۳۵۹	۲- جبون و ترسو
۳۶۰	۳- حریص
۳۶۰	۴- بخیل
۳۶۱	۵- دشمن
۳۶۱	۶- بندگان و بردگان
۳۶۲	حقوق مشاور از دیدگاه اسلام
۳۶۷	۴۲- حق نصیحت خواه
۳۶۷	اهتمام به راهنمایی و ارشاد
۳۷۳	ویژگی های نصیحت کننده
۳۷۷	حقوق مستنصح
۳۷۷	۱- قابلیت درک گفته ها را داشته باشد
۳۸۱	۲- قابلیت نصیحت و موعظه را داشته باشد
۳۸۲	۳- همراه با محبت و ملاطفت باشد

۳۸۳	۴- قدرت پذیرش نصیحت را داشته باشد
۳۸۴	۵- در نظر گرفتن موقعیت مکانی و زمانی
۳۸۷	۴۳- حق نصیحت کننده
۳۸۸	وظایف نصیحت شونده
۳۸۸	۱- نرم خوئی با ناصح
۳۸۹	۲- پذیرفتن سخن ناصح
۳۹۰	۳- دور ماندن از رسوایی
۳۹۱	۴- خلوت کلام ناصح
۳۹۳	۴۴- حق بزرگسالان
۳۹۴	ملاک احترام به دیگران
۳۹۶	فواید احترام به بزرگان
۴۰۰	مصادیق احترام به بزرگان
۴۰۳	۴۵- حق خردسالان
۴۰۴	وظایف بزرگان نسبت به کودکان
۴۰۴	۱- عطوفت و مهرورزی
۴۰۸	۲- مساوات در تکریم
۴۰۹	۳- تعلیم و علم آموزی
۴۱۰	۴- عفو و بخشش
۴۱۱	۵- کمک و یاری نمودن
۴۱۲	۶- سرزنش نکردن او
۴۱۲	۷- پرهیز از تنبیه
۴۱۵	۴۶ و ۴۷- حق سائل و مسؤول
۴۱۷	پاداش صدقه

موارد سوء استفاده از صدقه	۴۱۹
حفظ آبروی نیازمند	۴۲۱
صیانت از عزت نفس مؤمن	۴۲۳
وظایف صدقه دهنده و صدقه خواه	۴۲۷
۱- رد نکردن سؤال نیازمند	۴۲۷
۲- استماع کلام سائل	۴۲۸
۳- تعجیل در برآوردن حاجت نیازمند	۴۳۲
۴- دارا بودن شایستگی رفع نیاز	۴۳۴
حقوق مسؤل و صدقه دهنده	۴۳۷
۱- سپاس‌گزاری از صدقه دهنده	۴۳۷
۲- پذیرفتن عذر اعطا کننده	۴۴۳
۳- دوری از سرزنش و ملامت	۴۴۴
۴۸- حق شخص شادمان کننده	۴۴۷
سرور و شادمانی از دیدگاه اسلام	۴۴۸
فضیلت مسرور نمودن مؤمنین	۴۴۹
سیره رسول اکرم ﷺ در خشنود کردن دیگران	۴۵۰
شادمان کردن مؤمن از بهترین اعمال	۴۵۳
۴۹- حق بدی کننده	۴۵۷
عفو و بخشش از دیدگاه اسلام	۴۵۷
آثار عفو و اغماض	۴۶۲
عفو و بخشش در سیره پیامبر ﷺ و امیرالمؤمنین علیه السلام	۴۶۴
عفو و بخشش ائمه اطهار علیهم السلام	۴۶۸
مصادیق عفو و بخشش مضرّ	۴۷۳

۴۷۵	قابلیت داشتن خطا کار برای بخشش
۴۷۷	۵۰- حق هم‌کیش
۴۷۸	حاکمیت قواعد اخلاقی در اجتماع
۴۸۰	علت ارسال انبیا
۴۸۵	علت عقب ماندگی ملل مسلمان
۴۸۷	خیرخواهی و مهرورزی حاکم با افراد جامعه
۴۹۲	برهیز از کینه و حسادت در روابط اجتماعی
۴۹۵	فواید حسن نیت
۴۹۶	رفق و مدارا با دیگران
۴۹۸	آثار رفق و مدارا کردن
۵۰۳	ویژگی‌های مؤمن از دیدگاه روایات
۵۰۶	ویژگی‌های مؤمنان در قرآن
۵۱۱	دعا کردن به مؤمنان
۵۱۴	یاری و کمک نمودن به دیگران
۵۱۷	برقراری پیمان برادری بین مسلمانان
۵۱۹	ملاطفت و مهربانی با هم‌کیشان
۵۲۳	۵۱- حق اهل ذمه
۵۲۴	اهل ذمه کیست؟
۵۲۴	حکم جزیه در اسلام
۵۲۸	شرایط اهل ذمه
۵۲۸	۱- پذیرش ذمه
۵۲۸	۲- برهیز از مخالفت با جامعه اسلامی
۵۲۸	۳- عدم آزار و اذیت مسلمانان

۵۲۸	۴- حفظ حریم اولیای حکومت
۵۲۸	۵- عدم تظاهر به منکرات مسلمانان
۵۲۹	۶- نداشتن معبد و عبادتگاه
۵۳۱	حقوق اهل ذمه
۵۳۶	پایبندی به پیمان بسته شده
۵۴۱	و در پایان
۵۴۳	گفتاری کوتاه درباره سند رساله حقوق
۵۴۹	منابع و مأخذ
۵۶۵	فهرست مطالب